

Περίληψη / Συνοπτική Απόδοση Κειμένου

Τα τελευταία χρόνια ζητείται από τους μαθητές να αποδώσουν συνοπτικά όχι ένα ολόκληρο κείμενο αλλά **τμήμα ενός κειμένου** (δηλ. συγκεκριμένες παραγράφους ή συγκεκριμένη θεματική ενότητα του κειμένου, π.χ. τις αιτίες ή τις συνέπειες του προβλήματος που θίγεται σε ένα κείμενο).

Για την συγγραφή της περίληψης είναι απαραίτητες δύο βασικές προκαταρκτικές διαδικασίες: **α) η ανάγνωση – κατανόηση** ολόκληρου του κειμένου και **β) οι σημειώσεις κατά παράγραφο**

Μετά την αρχική διαδικασία της κατανόησης και των σημειώσεων ξεκινά η **συγγραφή** της περίληψης. Οφείλουμε να προσέξουμε: **α) την πληρότητα** του περιεχομένου, **β) την ακρίβεια και σαφήνεια** στην έκφραση και **γ) την δομική αριότητα** (συνοχή – συνεκτικότητα) του κειμένου της περίληψης,

A. Ως προς το περιεχόμενο, εφαρμόζουμε **τεχνικές πύκνωσης** επί των σημειώσεων που κρατήσαμε. **Βασικές τεχνικές πύκνωσης:**

α) Μετατρέπουμε τα ρήματα σε ουσιαστικά (ονοματοποίηση), π.χ.

- «Οι άνθρωποι συχνά **χρησιμοποιούν** το κινητό τους **για να πληρώσουν** ένα προϊόν που αγόρασαν» → «Είναι συχνή **η χρήση** κινητών για **πληρωμές**».

β) Μετατρέπουμε δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχές, π.χ.

- «**Όταν οι οδηγοί τηρούν** πιστά τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας, τότε αποφεύγουν τα ατυχήματα και άλλες δυσάρεστες καταστάσεις» → «Οι οδηγοί **τηρώντας** τους κανόνες, αποφεύγουν τα ατυχήματα και άλλες δυσάρεστες καταστάσεις».
- «Πολλοί μαθητές, **επειδή δέχονται υπερβολική πίεση** στο σχολείο, εγκαταλείπουν την προσπάθεια ...» → «Πολλοί μαθητές, **πιεζόμενοι** στο σχολείο, εγκαταλείπουν την προσπάθεια...».

γ) Αντικαθιστούμε όπου είναι δυνατόν τα **υπώνυμα** (ειδικότερες έννοιες) με **υπερώνυμα** (γενικότερες έννοιες), π.χ.

- «**Η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, οι εφημερίδες, τα περιοδικά και οι διαδικτυακοί ιστότοποι** διαδραματίζουν...» → τα **μέσα ενημέρωσης** διαδραματίζουν...».

δ) Αντικαθιστούμε όπου είναι δυνατόν **αναλυτικές φράσεις** με **περιεκτικές λέξεις**, π.χ.

- «**Τις τελευταίες μέρες του περασμένου μήνα** επισκέφτηκα...» → «**Πρόσφατα** επισκέφτηκα...».

ε) Αντικαθιστούμε όπου είναι δυνατόν **μια σειρά ενεργειών** από **μία φράση που περιγράφει την όλη πράξη**, π.χ.

- «Οι εξαγριωμένοι οπαδοί **έσπασαν βιτρίνες, έκαψαν αυτοκίνητα, γκρέμισαν πινακίδες και διέλυσαν** ό,τι βρήκαν στο δρόμο τους → «Οι εξαγριωμένοι οπαδοί **κατέστρεψαν** ό,τι βρήκαν στο δρόμο τους».

στ) Εάν υπάρχουν στο κείμενο **παραδείγματα** ή **ερευνητικά και στατιστικά στοιχεία**, παρουσιάζουμε μόνο το **βασικό συμπέρασμα ή πόρισμα**, εάν κρίνουμε ότι αποτελεί βασική ιδέα του κειμένου.

Β. Ως προς την έκφραση:

α) εφαρμόζουμε την **τεχνική της παράφρασης**: αντικαθιστούμε όπου είναι δυνατόν λέξεις και φράσεις του κειμένου με **συνώνυμες** και γενικότερα αποδίδουμε με **νοηματικά ισοδύναμες φράσεις** τις βασικές ιδέες και πληροφορίες του αρχικού κειμένου.

β) διατηρούμε τη **βασική ορολογία** του αρχικού κειμένου.

γ) σκοπός μας είναι να **πληροφορήσουμε συνοπτικά** τον αναγνώστη της περίληψής μας για τις κύριες ιδέες και πληροφορίες του αρχικού κειμένου με τρόπο **σαφή** και **ακριβή** (ύφος τυπικό, «αντικειμενικό»).

Εφαρμόζοντας τις τεχνικές της **πύκνωσης** και της **παράφρασης**, μπορούμε να αποδώσουμε το περιεχόμενο της παραγράφου που βρίσκεται στο αριστερό πλαίσιο του παρακάτω πίνακα, ως εξής:

Συνηθίσαμε να λέμε ότι ζούμε <u>στην εποχή της πληροφορίας και της γνώσης</u>, χωρίς να διακρίνουμε τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσά τους, καθώς συχνά ταυτίζουμε την <u>πληροφορία με την γνώση</u>. Στην πραγματικότητα όμως συνδέονται με δύο διαφορετικές εγκεφαλικές διεργασίες: η <u>πρώτη</u> (δηλ. η <u>πληροφορία</u>) κυρίως με τη μνήμη και η <u>δεύτερη</u> (δηλ. η <u>γνώση</u>) με ανώτερες νοητικές λειτουργίες, όπως είναι η ανάλυση και η σύνθεση διά της κριτικής και δημιουργικής σκέψης.	Στη σύγχρονη εποχή είναι συχνά δύσκολη η διάκριση της γνώσης από την πληροφορία. Αυτές οι δύο έννοιες, όμως, δεν ταυτίζονται, καθώς σχετίζονται με διακριτές ποιοτικά εγκεφαλικές διεργασίες.
---	--

Γ. Ως προς την δομή:

α) αξιοποιούμε την εκφώνηση του ερωτήματος, για να γράψουμε **την θεματική περίοδο** της περίληψης, π.χ. «Να αποδώσετε συνοπτικά σε μια παράγραφο 60 – 70 λέξεων τους λόγους για τους οποίους τα ριάλιτι σόου είναι πολύ δημοφιλή τηλεοπτικά προγράμματα» → «**Ο συντάκτης του Κειμένου 1 παρουσιάζει / απαριθμεί / καταγράφει τους λόγους που καθιστούν τα ριάλιτι σόου δημοφιλή**».

β) χρησιμοποιούμε τις **συνδετικές – διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις** του αρχικού κειμένου, για να διαφυλάξουμε τη **συνοχή** και τη **συνάφεια** της περίληψης, και για να αποδώσουμε σωστά τη **συλλογιστική πορεία** του συγγραφέα.

γ) χρησιμοποιούμε **επιπρόσθετα**, όπου το κρίνουμε σκόπιμο, κατάλληλες **διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις** (π.χ. επιπλέον, γι' αυτό, επομένως ... / ο συντάκτης του κειμένου αναρωτιέται, παρουσιάζει, επισημαίνει ...), για να συνδέσουμε με τρόπο λογικό τις βασικές ιδέες του αρχικού κειμένου που έχουμε ήδη υπογραμμίσει.